

FOAIA DIECESANĂ

Organ al Eparhiei gr. or. rom. a Caransebeșului

Apare odată în săptămână: DUMINECA

Prețul Abonamentului:		Prețul inserțiunilor:	Correspondințele se adresează redacțiunii
Pentru Austro-Ungaria pe an . . . 5 fl. — cr.		Pentru publicațiuni oficiale, concurse, edicte etc. tipărite de 3 ori, dacă conțin până la 150 de cuvinte, 3 il., până la 200 de cuvinte, 4 fl., de aci în sus 5 fl.	„FOAIA DIECESANĂ“;
„ România și străinătate pe an . . . 14 franci	pe 1/2 an 2 „ 50 „		eară banii de prănumerațiune și inserțiuni la
„ „ „ „ pe 1/2 an 7 „			ADMINISTRAȚIA
			Librăriei și Tipografiei diecesane în Caransebeș

Crearea lumii

prelegere practică din Religieune

Textul istorioarei

1. La început a creat Dumnezeu ceriul și pământul. Și pământul era neîntocmit și deșert și pretutindenea era întunec.

2. Și a zis Dumnezeu: „Să fie lumină“. Și fu lumină. Și Dumnezeu numi lumina ziua, și întunecul îl numi noapte (ziua întâia).

3. Și a zis Dumnezeu: „Să fie tărie“; și tăria să facu. Și Dumnezeu numi tăria ceriu (ziua a doua).

4. Și a zis Dumnezeu: „Să se adune apele de sub ceriu la anumite locuri, ca să se arête uscatul“; și să facu așa. Și Dumnezeu numi uscatul pământ eară apele adunate isvoară, râuri și mări.

Și a zis Dumnezeu: „să producă pământul earbă și pomi roditori“; și să facu așa (ziua a treia).

5. Și Dumnezeu zise: „să se facă luminători pe ceriu“; și Dumnezeu făcu luminătorii cel mare, ca să stăpânească ziua, și luminătorii cel mic, ca să lumineze noaptea; și făcu și stelele (ziua a patra).

6. Și Dumnezeu zise: „Să producă apele multe animale și paseri să zboare pe deasupra pământului“; și să facu așa (ziua a cincia).

7. Și Dumnezeu zise: „Să producă pământul animalele cu patru picioare și pe cele ce se mișcă pe pământ.“ Și să facu așa.

Și Dumnezeu zise: „Să facem pe om. Și Dumnezeu făcu pe om (ziua a șasa).

Și Dumnezeu se uită la toate, câte le făcu, și le află foarte bune.

Tratarea

Ținta: Astăzi vă spun: cum a făcut Dzeu lumea.

I.

Ce vedeți voi, dacă sunteți în casă, afară, pe un deal...? Elevii vor înșira tot ce ved: ființe organice (oameni, animale, plante) și neorganice (minerale, corpuri cerești, nori etc.). Ființele înșirate să se așeze în două

grupe: ceriul și toate câte sunt în ceriu (oștirea ceriului) pământul și toate câte sunt pe pământ. Ceriul și pământul și toate câte sunt întrênsele = lumea.

Învătătorii va arêta apoi elevilor, că toate ființele din lume — prin urmare și lumea, care este suma ființelor — are un început.

Resumare: A fost un timp, când toate, ce vedem și simțim, nu existau. Ceriul și pământul și omul nu erau și lumea încă nu a început să fie.

Cu toate acestea este o ființă, care a existat înainte de lume, mai înainte de începutul lumii. Aceasta ființă este Dzeu, care a fost mai înainte de ori-ce început.

Resumare: Din ce constă lumea? Ce a fost odată în lume? Nimic. Dacă lumea există astăzi, cine a putut s'o facă? Dumnezeu. Din ce? Din nimic. Deci Dzeu a făcut din nimic (a creat) lumea.

Acum să vedem cum a făcut Dzeu lumea.

II.

Oare-ce a făcut Dzeu mai întâiu? Totul (pământ, apă, aerul), din ce a făcut apoi lumea (măsurii, ca să poată face o masă trebuie să aibe scânduri, cunie etc.). Dară acest tot: pământ, aer, apă era o amestecătură fără rost și pătrunsă și încunjurată de întunec.

Predarea punctului 1) din istorioară. Reproducere.

Așa-dar ce a făcut Dzeu mai întâi? Cum era aceasta amestecătură? Încunjurată și pătrunsă de întunec.

Din aceasta amestecătură de pământ, apă . . . a făcut Dumnezeu lumea în 6 zile.

*

Am zis, că totul, din ce a făcut Dzeu lumea, era pătruns de întunec. Ce credeți, că a făcut Dzeu în ziua primă? Să vedem!

Predarea punctului 2). Reproducere.

Ce a făcut Dzeu în ziua primă? Cum a făcut-o? A zis numai: „Să fie . . .“ De ce a făcut Dzeu mai întâiu lumina? Oare este ea bună și folositoare oamenilor . . . ?

*

Pământul a fost luminat, dar era încă încunjurat cu apă și ceață. Ce va fi făcut Dzeu în ziua a doua? Acî poate avea loc o conversare despre formarea cetii și

a norilor, despre greutatea acestora în comparație cu aerul. Norii sunt mai ușori decât aerul, care îi poartă. Aerul e așadar un purtătoriu *tare*, a norilor, o *tărie*, ce desparte apa din nori de apa de pe pământ.

Să vedem dar ce a făcut Dzeu în ziua a doaua. Predarea punctului 3). Reproducere.

Ce a făcut Dzeu în ziua a doaua etc. . . . ca mai sus. Frumseța și folosul norilor . . .

*

Ceriul albastru cu norii arginții va fi fost frumos; dar cum era pământul? O mocirlă, pe care n'a putut crește nici o verdeață. Ce ar fi fost cu cale să se întemple acuma? Despărțirea uscatului de ape, adunarea apei în izvoare, râuri și mări. Putu-t-a fi frumos uscatul fără verdeață? Nu. Ce era de făcut? Să vedem.

Predarea punctului 4). Reproducere.

Ce s'a întâmplat . . . (ca mai sus)

*

Pământul era verde, dar oare putu't-au plantele să crească și să se desvoalte pe pământ (es. plantele în pivniță)? Nu, căci le lipsia razele și căldura soarelui. Ce va fi făcut Dzeu? Dar' oare soarele nu are și altă menire, decât numai să lumineze și încălzască? El regulează zilele și anotimpii, tot așa luna. . . .

Predarea punctului 5). Reproducere.

Frumseța, folosul soarelui. . . .

*

Ceriul și pământul erau acuma foarte frumos înfrumusețate. Dară pe pământ era o liniște îngrozitoare. Nici o mișcare în apă, nici un sunet în aer. Oare ce va fi făcut Dzeu acum? Ascultați:

Predarea punctului 6). Reproducere

Ce s'a întâmplat în ziua a 5-a? De ce a făcut Dzeu mai întâiu plantele și apoi animalele? Ce animale a făcut Dzeu în aceasta zi? Folosul lor.

*

Ce a mai lipsit pe pământ? Animale (cari?) și oamenii. Ce va fi făcut deci Dzeu în ziua a 6-a? Să vedem.

Predarea punctului 7). Reproducere.

Ce a făcut . . .? Cum . . .? De ce a făcut Dzeu pe om mai pe urmă . . .? Cum au fost *făpturile* (creaturile) lui Dzeu? Bune.

Reproducerea întregii istorioare (7 puncte) prin copii și cu cuvintele lor.

III.

Tința învățătorului este să scoată din istorioară învățăturile dogmatice: Dzeu e *vecinic*, *atotputernic*, *atotînțelept* și *atobun*.

a) Cine a făcut lumea? Dacă Dzeu a făcut lumea, apoi ea are un început. Din comparație cu ființele din lume să conchidă elevii, că lumea va avea și un sfârșit. Cine a făcut pe Dzeu? Dacă Dzeu nu-i făcut de nime, apoi are el început? Nu. Dzeu există și astăzi și va exista totdeauna. Aceea ce a fost totdeauna, este și va fi totdeauna să numește *vecinic*, *etern*. *Dzeu este vecinic*.

b) Cum a făcut Dzeu lumea? El a zis: „să fie lumină, să fie *tărie*. . . .” Ce s'a întâmplat atunci, când a zis Dzeu să fie lumina, *tăria* . . .? Îndată s'a făcut lumina, *tăria* . . . Deci ce-i trebuie lui Dzeu atunci, când voește să facă

ceva? Un cuvânt (voință). Oare dacă zicem noi: să se facă un soare, o lună, o floare . . . întemplantăse aceasta? Dar cu mâinile sale poate omul să facă un soare, o lună. . .? Dar o casă, un scaun? Le poate, însă nu din nimic, nu numai cu o vorbă. Vedeți deci ce deosebire este între Dzeu și om. Dzeu poate să facă ori și ce numai cu un cuvânt, numai dacă voiește; pe când omul poate să facă numai puține lucruri, eară la facerea lor are o mulțime de trebuinți. *Dzeu poate face ce voiește, poate toate, este atotputernic*.

c) În ce șir a făcut Dzeu ființele din lume, ce a făcut mai întâiu, apoi . . . apoi? Oare nu era mai bine să fie făcut Dzeu mai întâiu pe om, și apoi animalele, plantele? Oare nu era mai bine să nu fie făcut nici decât norii, plantele, animalele? Elevii singuri vor ajunge la concludsiunea, că oamenii n'ar fi putut trăi fără animale, animalele fără plante, plantele fără ploaie etc. Cum a lucrat deci Dzeu când a făcut ființele din lume? Foarte cuminte, foarte înțelepțește? Oare dacă oamenii ar fi făcut ființele din lume, le-ar fi făcut ei într'un șir atât de înțelept? Să poate pe unele, dar nu pe toate. Așadar numai Dzeu este totdeauna și în toate înțelept. Numai *el este atotînțelept*.

d) Pentru cine a făcut Dzeu ceriul și pământul, uscatul și marea, plantele și animalele . . .? Răspunsurile au să se ducă la rezultatul: Toate sunt făcute spre binele plantelor, animalelor, spre binele și bucuria oamenilor. Spuneți-mi bunătați, de cari v'ați bucurat voi, părinții voștri, toți oamenii. Așadar ori și unde privim, nu vedem decât bunătați. De unde sunt toate aceste bunătați? Putem avea dela oameni atâtea bunătați? Nu. Ei ne pot da cel mult câte-va bunătați. Numai dela Dzeu putem avea multe, foarte multe, toate bunătațile. Numai *Dzeu este atobun*.

IV.

Așadar ce am învățat noi despre Dzeu? Dzeu este *vecinic*, căci totdeauna a fost, este și va fi; Dzeu este *atotputernic*, căci are toată puterea și numai dacă zice ceva, să întemplantă. Dzeu este *atotînțelept*, căci toate le-a întocmit cu înțelepciune; Dzeu este *atobun*, căci dela el vine tot binele. Sau: „*Eu sum începutul și sfârșitul*” zice Dzeu. (Ap. 1. 8). „*La Dzeu nimic nu este cu neputință*” [Luc. 1. 37]. „*Multe și mari sunt lucrurile tale Doamne, toate întru înțelepciune le-ai făcut, și pământul e plin de bunătațile tale*” (Psł. 104, 24).

V.

Cine a făcut ceriul . . . pământul . . . etc.? Crezi tu, că Dzeu a făcut ceriul etc.? Oare am fi noi . . . oare am putea trăi noi pe lume fără Dzeu? Căci cu ce să susține omul? Cine-i dă lui mijloacele de traiu? Cine grijește chiar și de cea mai nensemnată ființă? Crezi tu aceasta? *Resumat*: Art. 1. al simbolului credinții.

Dacă este Dzeu făcătorul și susținătorul nostru și al lumii întregi, apoi cu ce-i suntem noi lui datori? Cu iubire, mulțămită, rugăciune (. . . pânea noastră cea de toate zilele dă-ne-o . . .)*.

*) Vezi: Dr. R. Stande: *Praeparationen zu den bibl. Geschichten*, Dresden; și Fr. Falcke: *Eine Anleitung den Kleinen die bibl. Geschichten darzulegen*. Bernburg.

Evangelia

lucrată de Majestatea Sa Regina României.

De și sesiunea Corpurilor legiuitoare e închisă, șoseaua ce duce la St. Mitropolie, bătucită mai ales în sesiunea Camerilor, e foarte frecventată de public ce merge ca în pelerinaj spre biserica din curtea Palatului Metropolitan.

Și ajunși în interiorul bisericei, creștini și străini, se perindează, rând pe rând, pe lângă masa rotundă, așezată în fața altariului, sând de jur împrejurul ei, și admirând o lucrare monumentală: *Evangeliiu lucrată de Majestatea Sa Regina*.

Ce oare a făcut pe Suverana, poeta și artista Carmen Sylva, să lucreze, o muncă de aproape 8 ani de zile, la o asemenea carte, care e o operă monumentală și ca artă și ca mărime!

Sunt 9 ani de atunci, când Majestatea Sa Regina vizită Episcopia Argeșului.

Condusă pe atunci de Episcopul Argeșului, I. P. S. Mitropolitul Primat Ghenadie, Suverana noastră vizită cu deamănuntul Episcopia, stând în admirație în fața unor ornamente.

Și, într'un moment de religiositate și de poezie, Suverana zise Prea Sântiei Sale Episcopului Ghenadie:

„Aici e un mare monument într'adevăr. Spre amintirea copilei mele moartă în ajunul patimilor am să mă silesc și eu a lucra o evanghelie a cărei ornamente să mă încerc a le face să concorde cu cele ce infrumusețează biserica.“

Și, începând din 1887, opt ani aproape, zi cu zi, în momentele Sale libere, Suverana, a lucrat la această sântă Evanghelie, o operă care încântă pe toți cei cari o ved.

Evangelia e de o mărime de 40×50 cm., groasă ca de aproape doi decimetri, Evangelia e scrisă toată pe pergament, care e pus în rame late de vr'o 3 centimetri, de argint suflat cu aur și cu diferite gravuri pe ele.

Scoarțele sunt de metal încrustat cu mosaicuri având, pe coperta întâia, o cruce, iar pe ultima scrise pe email ultimele cuvinte ale lui Cristos: „Doamne iartă-le lor căci nu știu ce fac . . . etc.“

Fie-care pagină e lucrată în diferite colori, cu un ornament cu totul diferit. Fie-care floare e de o măestrie rară, fie-care icoană sântă de o artă perfectă. Literile sunt de caracter gotic, mari, legibile și scrise cu cerneală aurie.

Ornamentarea paginilor ocupă cea mai mare parte, așa că textul e pe o mărime numai de 10×20 cm.

Pe întâia pagină, cu un ornament ales, sunt scrise:

„Lucrat-am această carte cu cele 12 evanghelii ale patimilor Domnului și Mântuitoriului nostru Isus Cristos, pentru Sânta și Dumnezeiasca Biserică a Episcopiei Curții de Argeș, întru amintirea prea

iubitei și singurei mele copile Maria, care în Joia patimilor a trecut la viața cea vecinică și la al cărei căpătâiu am auzit cetindu-se mângâietoarele cuvinte ale Domnului.“

Castelul Peleş, în 27 August 1886.

Apoi urmează Evangelia I dela Ioan, începută a fi scrisă în Dumindca Rosaliilor.

Sunt în total 24 Evanghelii, 12 al patimilor și 12 ale învierii, scrise pe 56 pagine.

Lucrarea în total atârnă vre-o 40 kilograme. Legatul și sculptatul ramelor, după desenul făcut de Majestatea Sa Regina, e datorit casei Ed. Woltenwahr.

Această operă, la care Suverana și-a consumat tot timpul său liber, și pe filele căreia, și-a lăsat din penel, una câte una din amintirile dureroase, ce inima Sa de mamă a avut din cauza pierderii iubitei Sale copile, principesa Maria, este o elocventă probă de arta Majestății Sale Regina.

După ce cartea va mai sta expusă până la 15 Octomvrie la Sânta Mitropolie, ea va fi sântită cu un desebit ceremonial, servit de însuș I. P. S. Mitropolitul Primat.

Apoi, la anul, când se vor sânti clopotnița și palatul Episcopal din Curtea de Argeș, solemnitate la care vor asista și Suveranii României, cartea va fi dusă de capul bisericei române și așezată pentru tot-de-una în Sânta Mănăstire.

Dacă meșterul Manole a dat secolelor un monument neperitoriu: mănăstirea Argeșului, apoi Majestatea Sa Regina a dat mănăstirii și viitoriului, o operă care nu e de cât în aceeași linie cu mărețul monument.

(Constituționalul.)

Cătră On. Despărțeminte ale Reuniunii

Comitetul Reuniunii noastre învățorești în ședința sa din 28 August a. c. în vederea împrejurării, că întrevinând cauze neprevăzute, cari au împedat pregătirile de lipsă pentru ținerea adunării generale iubilare de 25 ani ai Reuniunii, sub Nr. prot. 5. a decis, ca proiectata adunare generală iubilară, cu care este încopciată și ridicarea monumentului lui *Constantin Diaconoviciu Loga*, să nu se țină anul acesta, ci în anul viitoriu.

Despre aceasta s'au încunoștiințat On. Despărțeminte și P. T. Domnii membrii ai Reuniunii pe calea foilor: „Dreptatea“ și „Foaia diecesană,“ la timpul său.

Acum prin nota prezentă se dă în cunoștința On. Despărțeminte și membrilor Reuniunii, că neținându-se anul acesta adunarea generală iubilară, On. Despărțeminte vor avea a funcționa și încursul anului adm. 1894/5 cu funcționari actuali adecă cu funcționarii din anul adm. 1893/4 afară de două despărțeminte, cari nefind constituite în

anul acuma expirat, au a să constitui pentru anul viitoriu, conform recercării noastre speciale din 3/15 Octomvrie a. c. Nr. 46.

Drept aceea On. Despărțăminte vor avea conform §-lui 36 din statute a ținea adunările prescise și a satisface recerînțelor acestui paragraf în respectul scopului cultural, pedagogic-didactic al Reuniunii; ear conform §-lui 38 a încassa taxele dela membrii și acelea a le subșterne presidiului Reuniunii, și adevă: taxa curentă și o parte din restanțe, care pentru cei mai mulți membrii învățatori *prin neplătire la timpul său* s'a urcat la sume considerabile de mari.

Și de oarece unii dintre învățătorii de nou instituți, nu sunt înscrși ca membrii la Reuniune, alăturat să trâmite P. T. Domni Președinți ai despărțămintelor mai multe blanchete „*Dechiarățiuni*,” pentru înscrierea acelor, eventualminte și a altora, ca membrii.

Mai departe fiind-că mulți dintre membrii reuniunii au reposat alții și-au schimbat domiciliul în alt despărțământ ori diecesa, ear alții nu mai sunt în funcțiune, P. T. Domni Președinți ai Despărțământelor au a subșterne subscrisului presidiu cel mult în o lună dela primire, o consemnare despre învățătorii, cari sunt în viață și în funcțiune, apoi despre cei în viață și fără funcțiune și tot așa și despre cei repositați ori trecuți în alt despărțământ ori altă diecesă.

Să aduce mai departe la cunoștiința P. T. Domni membrii, ca protocelele adunărilor generale XVI—XXIII tipărite și broșurate la un loc, să pot căpeta la respectivii Domni Președinți ai Despărțământelor, la cari sunt depuse spre distribuire pe lângă prețul de 40 cr. esemplariul

La subscrisul presidiu să pot căpeta pe lângă protocelele numite și protocelele adunărilor generale din a. 1878, 1879, 1880, 1881, 1882, 1883, tipărite și broșurate separet precum și protocelele din a. 1884 și 1885 la olaltă broșurate cu câte 40 cr. esemplariul plus 5 cr. portul

Tot așa să poate căpeta portretul fostului profesor și director preparandial *Alexandru Gavra* format mare cu prețul de 30 cr. plus 10 cr. portul.

În fine membrii, cari încă n'au diplome, pot căpeta diplomele usitate.

Atât protocelele cât și diplomele și portretul mai sus amintit, sunt a să comanda și cere dela subscrisul notariu.

Bocșa-montană în 3/15 Octomvrie 1894.

Ioan Ionașiu m. p.
Președ. Reuniunii

Ioan Marcu m. p.
not. general al Reuniunii.

Învingătoarea

Să întinsese odată o luptă înfiorătoare, o adevărată luptă de Titani. Toate virtuțile, încăerate cu toate vițurile, luptau împreună o luptă pe viață și moarte. Ranele sēpate erau adânci, sângele curgea. Dreptatea fu gonită de viclenie, de falsitate, prefăcătorie și rēutate, ear iubirea să sfērșia cu încetul, apucată în ghiarele urei și ale invidiei.

Generositătea zăcea în agonie sub mânilor sacriligele ale lăcomiei. Multe virtuți căzură sdrobite în aceea zi; dar și multe vițuri crezură, că le-a sosit ceasul de pe urmă.

În mijlocul acestei mari mulțimi, ce să lupta — una dintre virtuți a rămas neînfrântă, era *bunătatea*. Isbită, chinuită, străpunsă de săgețile crudei îngratitudini, ea earăș să ridică și întră în lupta sēlbatică, cu acelaș curagiu, cu aceeaș răbdare neînvinșă, ca și mai nainte.

Să făcu seară, să făcu noapte; lupta încă nu încetase — nu să știa încă, care parte are să iasă învingătoare; luptătorii sleiți de puteri cădeau la pământ. Bunătatea singură trecea veselă printre rēndurile celor căzuți, — era sprintenă ca un păriu de munte și drăgălașă ca roșeața dimineții.

Așa mergea ea dela un loc la altul, încurajând pe cei suferinzi și mângându-i cu vorbe dulci.

În acele momente, chiar și inimicii ei nu putură să zică altfel decât: *cea mai puternică dintre noi toți, ai fost și ești tu!*

Trad. Sofia Vlad-Radulescu

Esposiție de vite

aranjată de reuniunea de agricultură din Caransebeș în anul 1894.

Programa.

1. Pentru a promova economia de vite, reuniunea de agricultură din Caransebeș aranjază în 4. Novembre 1894 în Caransebeș o esposiție de vite împreună cu distribuire de premii.

Esposiția deocamdată să va estinde numai asupra vitelor cornute cu eschiderea caprelor.

2. Esposiția să va ținea în ziua ficsată mai sus de la oarele 9 până la oarele 11^{1/2} înainte de ameazi în curtea magistratului orășenesc.

3. La esposiție nu să vor admite decât vitele proprietarilor din orașul Caransebeș apoi din comunele aparținătoare de notariatele *Caransebeșul-nou, Cârpa, Slatina, Weidenthal, Obreja, Ohababistra, Ferdinandsberg, Rusca-montană (Ruszkberg), Borlova.*

Proprietarii vitelor, vor avea să dovedească cu atestat estradat prin antistea comunală, că vitele espuse să află în posesiunea lor cel puțin de $\frac{1}{2}$ (jumătate) de an. Totodată sunt obligați a aduce cu sine și paspoartele de vite.

Oile sunt a să espune în grupe de cel puțin 3 capete, la din contră nu se vor putea premia.

4. Vitele se vor primi prin comitetul local aranjatoriu, care va avea să publice la timpul și locul său dispozițiunile luate. Comitetul din cauze binemotivate poate și refuza primirea vitelor.

5. Proprietarii sunt obligați a să îngriji ei înșiși de vitele lor.

6. Se vor distribui premii în suma totală de 200 de coroane în argint. Suma menită acestui scop s-a și predat comitetului aranjatoriu.

Premierea.

Grupa I.

Vite mari de rase indigene și străine.

- a) Tauri dela 3—5 ani și trăgători.
- b) Vacii de 3—8 ani.
- c) Junci, juninci și tauri de 1—3 ani.
- d) Vițeii și vițele de $\frac{1}{4}$ —1 an.

Grupa II.

Vite mici.

- e) Berbeci (arieși) de 1—5 ani.
- f) Miel din anul 1894.
- g) Oi de 1—5 ani.

*

Comitetul reuniunii de agricultură din Caransebeș a ales un juriu, care va avea să distribue premiile.

Nici un membru al juriului nu poate participa la examinarea și judecarea vitelor sale proprii sau a unei rudeni de aproape. În cazul acesta în locul respectivului membru se va alege în fața locului altul.

Membrii juriului primesc lista principală despre vitele espuse, esamineză cu deosebită atențiune fiecare animal și se consultă apoi în privința premierii.

Asupra fiecărui premiu se votează în deosebi.

Cei premiați vor avea să chiteze primirea premiului.

Deci se vor admite la premiere și astfel de animale, cari au defecte nefinsemnate, dacă altcum sunt de rasă bună; ba după împrejurări vor putea fi chiar preferite. Însă în nici un cas chiar și dacă nu s-ar presenta vite deosebite — nu se va putea premia un animal de tot rău și cu mari defecte.

În chipul acesta se poate întâmpla, ca premiile unei grupe, care nu s-a clasificat ca deamă de premiere, să se destine altei grupe.

Premiile, cari din oare-care cauză nu se distribuie sunt a să restitui reuniunii.

Vitele de prăsilă proprie se vor preferi celor cumpărate de la alți prăsitori.

Espunătorul nu poate fi premiat dacă nu a ținut și a îngrijit vita cel puțin $\frac{1}{2}$ (jumătate) de an.

Espunătorul nu poate fi premiat mai de multe ori în una și aceeași grupă.

Față de cei premiați în o grupă au preferința concurenții din altă grupă, presupunând că vitele sunt de tot asemenea.

Epidemii istorice

(Urmare)

În Paris ciuma a izbucnit cu violență uimitoare. Ne lipsesc însă datele asupra morților. Într-o singură zi, într-o biserică din Paris, erau îngrămădite câte 300 de cadavre, aruncate acolo în știrea Domnului, căci nime nu voia să le îngroape. Un rău nu vine singur nici o dată; pe când ciuma decima populația, se ivise și altă epidemie: pojarul, care a cutreerat Franția dela o margine la alta cu o furie nebună. Mureau oameni de pojar și de ciumă, încât rămăneau satele goale. Pojarul pe atunci era o boală grozavă, azi și-a pierdut puterea sa epidemică.

Germania a fost cruțată de ciumă aproape o mie de ani. Dar în veacul XIV s'a ivit și acolo ciuma și a pustiit țeara. Lumea era zăpăcită și desperată, căci toate încercările de a opri epidemia erau zadarnice de oare-ce corpul celor bolnavi se acoperea de pete negre. Germanii numeau boala aceasta *moartea neagră*. Au murit jumătate din locuitorii Germaniei.

Cu mult mai rea decât ciuma însăși era influința ei morală. Ori-ce calamitate generală produce de obicei un egosim, care ucide ori-ce alt sistem și face din om o fiară. În vreme de epidemie, omul are un singur gând: să-și mântue viața, ca să poată devine mișel.

Așa a fost și în veacul XIV: societatea s'a desfăcut, legăturile de sânge nu mai aveau preț; părinții nu voiau să știe de copii, copii nu se gândeau la părinți, frații fugeau de surori și surorile lăsau în baltă pe frații lor, dacă puteau prin asta să scape de primejdie. Nefericirea te face și superstițios: lumea credea atunci, că ciuma e pricinuită de apa din fântâni otrăvite de Ovrei. În urma acestei credințe a început în toată Europa o goană contra Ovreilor, cum nu s'a mai văzut. Goana a început în Elveția: Ovreii erau arși de vii, tăiați cu topoarele bucăți, uciși în chinuri, ca să se spue cum fac de aduc ciuma.

Cauza nașterii ciumei e de căutat în Arabia, în ceremoniile nebune ale Turcilor. La Mecca și la Medina s'adună pe fiecare an milioane de Mohamedani, cari se duc pe muntele Ararat și tae sute de mii de oi, ale căror intestine le lasă acolo, să putrezească — guvernul prevede o sumă de 40.000 piastri pentru îndepărtarea necurățeniilor, dar banii intră în pungile slujbașilor. Din această putreziciune se nasc miasme înfloritoare: mirosul greu se simte la o depărtare de 80 kilometri. Ciuma s'a lățit

prin aceste miasme și e fapt istoric, că după apariția lui Mohamed ciurma a luat înfiorătoarele proporții, pe cari le-am descris.

Altă cauză a ciurmei este „caravana morților” dela Euftrat. Lângă acest riu Mohamedanii au o biserică, Nedșef, în care e îngropat Ali, al patrulea calif. Secta Șiiților, are obiceiul, că toți credincioșii și-i îngroapă la acea biserică. În întreaga țară e un singur cimiteriu, la Nedșef. În fie-care lună se formează caravane, cari duc pe morți la cimiteriu. Astfel la Nedșef s'adună câte 20—30 mii de cadavre, multe ținute câte o lună neîngropate.

E o putoare teribilă la Nedșef: în mijlocul acestor miasme preoții citesc și credincioșii se roagă — dar acolo pe loc isbucnește ciurma și mor mii de pelerini.

A șeasa epidemie istorică e colera. Ea s'a ivit abia în veacul nostru. A dat goană de vr'o trei ori prin Europa și anii trecuți a colindat țările. Ea însă nu decimează populația așa de violent, ca alte epidemii, aceasta, nu fiind că ea ar fi o boală mai blândă, ci pentru că știința astăzi are la îndemână o mulțime de lucruri, care împiedecă lățirea epidemiei.

Cea din urmă epidemie istorică este influența. Boala s'a ivit întâiu în veacul XIV în nordul Europei și se numea „nădușeala englezească,” fiind-că în Anglia s'a ivit întâiu. Era boală înfricoșată, venea fără simptome, bolnavul se simția de odată cuprins de frig, și se făcea tot mai frig, cădea în delir, sudoarea îi curgea în șiroaie de pe corp, apoi cădea într'un somn adânc, din care nu se mai scula. Moartea venia negreșit după 24 de ceasuri. Nicăiri însă epidemia nu ținea mult. Influența de azi e numai o rămășiță a acelei epidemii, o boală fără putere și numai complicațiunile ei cu alte boale aduc moartea. „Nădușeala englezească” e privită ca stinsă, căci de pela 1400 nu s'a mai ivit.

Boalele acestea s'au stins oare pentru veci? Nu se știe. E cu putință, că vre-o epidemie stinsă poate să reinvie în cursul timpului, sub anumite împrejurări. Dar azi ori ce epidemie s'ar ivi cu un caracter cât de turbat, puterea ei ar fi stânjinită de știință. Higiena publică și particulară, știința medicinei, cultura claselor, hrana mai bună, locuințe mai sănătoase, felul de traiu cumpătat și mai prudent: toate contribuiesc la micșorarea puterii epidemiilor.

(Gaz. Trans.)

Varietăți

Convocare. Prin aceasta se convoacă adunarea generală a despărțământului Ciacovei aparținătoriu reuniunii învățătorilor români gr. or. dela școalele conf. din diecesa Caransebeșului, care adunare se va ține Mercuri în 19 Octomvrie a. c. st. vechiu la 9 oare a. m. în sala

de învățământ a clasei a doaua de băeți din Banloc, după următorul Program: 1. Chiemarea Duhului Sânt. 2. Deschiderea adunării. 3. Costituirea despărțământului pe an. adm. 1894/5 alegându-se funcționarii prescriși în §-ul 37 din statute; 4. Comunicarea unor decisiuni ale comitetului central. 5. Licuidarea taxelor restante la membrii ordinari. 6. Ținerea disertațiunilor și prelegerilor practice 7. Censurarea planului oarelor de învățământ pentru școalele confesionale cu un învățătoriu, care plan e elaborat de un membru al reuniunii noastre învățătoarești. 8. Diverse propuneri, 9. Designarea locului pentru ținerea procsimei adunări a despărțământului. 10. Închiderea adunării. Doritorii de a ține disertațiuni ori prelegeri practice, sunt poftiți a se însinua la subscrisul, arătând tema disertațiunii respective a prelegerii practice — până Luni în 17 Octomvrie a. c. st. vechiu. Toți membrii acestei despărțământ, precum și alți iubitori de înaintarea afacerilor noastre școlare, sunt prin aceasta poftiți, a participa la ținenda adunare. — Ghilad în 30 Septemvrie 1894. — Aureliu Dragan președ. despărțământului.

Himen. Dl. Dr. Alesandru Birescu avocat în Panciova s'a încredințat cu Domnișoara Elena Alezics. Cununia va fi Duminecă în 9/21 Octomvrie. — Felicitările noastre!

Conferență episcopescă. În 11 Octomvrie n. s'a ținut în palatul primatului Vaszary din Budapeșta o conferență, la care au participat toți episcopii, cari erau de față în capitală. În conferență s'a discutat asupra memorandumului, ce episcopatul are de cuget a presenta Maj. Sale monarhului în cauza sancționării legii despre căsătoria civilă. Convingerile și temerile, cărora a dat primatele espreșiune în vorbirea sa, cu care a salutat pe monarhul la Balașa-Gyarmat vor fi mai pe larg dezvoltate în acel Memorand. Memorandul va declara de periculoasă și stricăcioasă acea lege pentru țeara întreagă și din acest motiv se va ruga, ca acea lege să nu fie provăzută cu cea mai înaltă sancționare.

Papa și unirea bisericelor latine și grecești. Papa a adresat o scrisoare cătră toți domnitorii acelor țări, în cari există biserici latine și grecești și îi îndeamnă să facă pași pre lângă reprezentanții bisericii ortodoxe în sensul enciclicei despre unirea bisericelor latine și grecești.

Statistica naționalităților din Europa. Poporațiunea Europei calculată la începutul anului 1894 ajunge cifra de 380 milioane. Din aceste se vin pe Europa-vestică 270 milioane, ear celelalte se vin pe Europa-ostică (Rusia, Polonia, Finlanda). Această imensă populațiune se împarte după limbă și naționalitate astfel: I. Rasa germană 118 milioane cu următoarele națiuni; 1. germ. 62 milioane; 2. engleză 36 milioane; 3. holandeză, flamandă și friscă 8 $\frac{1}{2}$ milioane; 4. svedică 5 milioane, daneză 2 $\frac{1}{2}$ milioane, norvegică 2 milioane, normană în Island, în insulele Faroer și Shotland, 150 mii, adică Scandinavii la oaltă dau cam 9 $\frac{1}{2}$ milioane. II. Slavii 113 milioane cu următoarele națiuni: 1. Rușii 79 milioane din aceștia 28 milioane sunt Ruși de Ucraina sau Ruși mici, Ruteni

și Ruși albi; 2. Polonii 14 milioane; 3. Bohemi și Slovaci 7 $\frac{1}{2}$ milioane; 4. Sârbi și Croați 7 milioane; 5. Lușiți sau Venzi în Lausitzul de sus și de jos 130 mii. 6. Bulgarii 4 milioane; 6. Sloveni 1 $\frac{1}{2}$ milioane; III. *Rasa Romanică* 106 milioane cu următoarele națiuni: 1. Francezii 40 milioane din aceștia 12 milioane provenșali; 2. Italianii 32 milioane; Spanioli 17 milioane; 4. Românii 10 milioane; 5. Portughezii 5 milioane; 6. Rheto-Românii, Rumonsii sau Ladinii în Tirol și Graubünden 65 mii. IV. *Rasa Ural-Altică* 19 milioane cu următoarele națiuni: 1. Magiarii 8 milioane (după statistica lor!); 2. Turcii-Tatarii 4 $\frac{1}{2}$ milioane; 3. Finii 3 $\frac{1}{2}$ milioane; 4. Ugrii 2 $\frac{1}{2}$ milioane, și anume Mordvinii 1,200.000 Zürjenii, Permii și Votjacii 510 mii, Cermizii 280 mii, Lapii 29 mii, Vogulii 2 mii, (excepționând pre cei din Sibiria); 5. Calmucii 130 mii; 6. Samojezii 5 mii. V. *Rasa seimetică* 6 $\frac{1}{4}$ milioane, anume: 1. Evrei [adecă jidanii poloni și seferazii sau jidanii spanioli, excepționând pe jidanii așa numiți eleuropaisodotta] 5 milioane; 2. Arabii [pe insula Malta și Creta în Spania și Turcia] 250 mii. VI. *Lett-Lithvanii* 4 $\frac{1}{4}$ milioane, anume: 1. Lithvanii 2 milioane și 300 mii; 2. Letii 1 $\frac{1}{2}$ milioane. VII. *Grecii* 3 $\frac{1}{2}$ milioane. VIII. *Celții* 3 $\frac{1}{4}$ milioane, anume: 1. Bretonii 1 $\frac{1}{2}$ milioane; 2. Kimmerii sau valesii 1 milion; 3. Irlandezii sau Erzii 700 mii; 4. Scoțianii sau Gaelii 240 mii; 5. Manesii 10 mii IX. *Albanezii* 1 $\frac{1}{4}$ milioane. X. *Asiații* 1 milion adecă: 1. țigani 600 mii; 2. armenii 400 mii; 3. persii împărățiați prin Rusia 50 mii. XI. *Bascii* 620 mii. XII. *Cerchezii* [adighé-i și abchazi imigrați în Turcia 10 mii].

Școalele și școlarii noștri. Pe teritoriul comitatului Caraș-Severin sunt 422 școale, anume: 242 confesionale, 121 comunale (grănițenești), 21 de stat, 37 de ale societăților și 1 privată. Copii de 6—15 ani obligați a cerceta școala sunt 75,289. Din aceștia au cercetat numai 40,128 sau 53.29% procente, anume 31,833 școala de toate zilele, 6772 de repetiție, 672 industriale, 54 comerciale, 25 școale mai înalte, 626 școala civilă, 124 gimnasiul. După confesiune au fost 26,019 gr. or., 11,514 rom. cat. 1476 gr. cat., 415 reform. helv., 261 evanghelici 4 unitari și 431 israeliți. După naționalitate au fost 26.639 Români, 2139 Slovaci, 1388 Germani, 1163 Sârbi, 1052 Croați, apoi Boemi ș. a. Sunt 397 edificii școlare 25 case se țin în arendă, 410 învățători au cuartir natural, 118 înși capătă bani de cuartir. Cu totul sunt 532 sale de învățământ.

Introducerea căsătoriei civile. La ministeriul de justiție s'a redactat un nou proiect de vr'o optzeci paragrafi, care stă în legătură cu esecutarea proiectului de lege despre căsătoria civilă. Se știe adecă, că mai ales la procesele divorțiale și la alte asemenea referințe de drept familiare este necesară procedura judiciară. Noul proiect lucrat deci va regula aceste referințe și verosimil se va pertracta încă în acest an în dietă. La început se combină, ca să se spună în lege, că referitoriul la procedura judecătorească se va dispune pe calea ordinațiunilor; mai târziu însă factorii competenți s'au rezolvit și au

aflat de mai corect a redacta aceste legi într'o lege specială.

Compozițiuni musicale. Domnul I. Vidu, instructorul corului din Logoj publică 4 noave compozițiuni ale dsale scrise în quartet:

1. „*Moșul la drum*“, chor bărbătesc cu solo. Este dedicată Domnului Dr. Stefan Petrovicu.

„*Taci bărbate*“, chor mixt cu soli. Dedicată dlui Vasile Jurca jun.

„*Serenadă*“, chor bărbătesc; poezie de G. Baronei. Dedicată Domnului Dr. Dimitrie Florescu,

„*Bobocel și inele*“ chor bărbătesc. Dedicată Domnului Dr. George Dobrin, avocat în Logoj.

Piese sunt proprietatea autorului și se pot comanda dela dânsul (Logoj). Prețul fiecărei piese este 35 cr., afară de „*Serenada*“, care costă numai 30 cr.

Aceste compozițiuni sunt în parte cunoscute și noi le recomandăm mai ales corurilor noastre.

Edict

Zenobie Miu din Cacova cercul Oraviței comitatul Caraș-Severin părăsind pre soția sa legiuită Floarea născ. Nedelco, și de mai mult timp neștiindu-i-se locul de ubi-bațiune, pre basa decisului Venerabilului Consistoriu diecesan al Caransebeșului ddto 11 Iunie 1893 Nr. 36 B. prin aceasta este citat conform §-lui 122 din regulamentul pentru procedura judecătorească în cauze matrimoniale a să presenta nesmintit înaintea scaunului protopresbiteral gr. or. rom. al Oraviței în termin de patru luni dela prima publicare a acestui edict în „Foaia diecesană.“

La cas de neprezentare, după trecerea terminului indicat, să va purcede conform §-lui 123 din regulamentul pentru procedura judecătorească în cauze matrimoniale.

Oravița la 24 Sepremvrie 1894.

1—3 [65]

Alesandru P. Popovicu
protopresbiter, ca președinte.

Mitrofan Simu
not. scaun.

Concurs

Pentru îndeplinirea postului de învățătoriu dela școala confesională gr. or. din Srediștea-mică să escrie prin aceasta concurs cu termin de 30 de zile de recurgere dela prima publicare în Foaia diecesană.

Emolumentele sunt:

1. Salariu în bani 300 fl.
2. Șasesprezece metri de lemne, din cari are a se încălzi și școala.
3. Pentru conferințe 10 fl.
4. Paușal scripturistice 5 fl.
5. Doauă jugere de pământ de arătură.
6. Cortel liber cu grădiță de legumi.
7. Dela înmormântări unde va fi poftit 50 cr.

Reflectanții își vor instrua recursurile cu documentele recerute și, adresându-le comitetului parohial, le vor trimite oficiului protopresbiterial gr. or. al Vêrșetului în *Srediștea mică via Versecz*. Afară de aceasta petenții se vor presenta în atare Duminică sau sêrbătoare în st. biserică, dar nu în ziua de alegere.

[66] 1—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu oficiul protopresbiterial.

Concurs

Pentru întregirea definitivă a postului de paroh în parohia de a II-a clasă din comuna *Lăpușnic*, protopresbiteratul Mehadiei, se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în „Foaia diecesană.”

Emolumente:

1. Salariu în bani gata 300 fl. v. a. în loc de stolă și bir, luând afară cununiile, pentru cari parohul are se primească în tot luat câte 4 fl. v. a. de fie-care cununie; apoi cetirea evangeliștilor la morți, parastase și alte funcțiuni parohiale mai mici, pentru care are se primească competența după usul local.

2. Sesiunea parohială completă de 34 jugere.

3. Cortel parohial în natură cu grădină de legumi.

Reflectanții cu calificațiunea recerută sunt poștiți a-și trimite recursurile lor instruate conform statutului org. și regulamentului pentru parohii la P. O. D. Protopresbiter tractual Mihail Popoviciu în Orșova și a se presenta în vre-o Duminică sau sêrbătoare în biserică parohială.

Lăpușnic din ședința comitetului parohial ținută în 23 Septembrie 1894.

[64] 2—3

Comitetul parohial.

În conțelegere cu mine: *Mihail Popoviciu* protopresbiter.

Concurs

Pentru ocuparea postului învățătoresc la școala confesională gr. or. rom. din comuna *Zăgujeni*, protopresb. Caransebeșului se escrie concurs cu termen de 30 de zile dela prima publicare în Foaia diecesană.

Emolumintele împreunate cu acest post sunt:

1. În bani gata 300 fl.

2. Pentru scripturistică 4 fl.

3. Pentru conferințe 4 fl.

4. Locuință liberă în edificiul școalei cu grădină de jumătate de juger de pamânt.

5. Dela proprietării mari din loc: Ilustritatea Sa D. Comite suprem Emeric de Jakobffy și dela Spect. Sa D. Iuliu de Juhos câte 6 fl. 30 cr. la an la olaltă 12 fl. și 60 cr. v. a.

Recurenții își vor trimite petițiunile instruate conform statutului organic, adresate comitetului parohial din

Zăgujeni la Prea On. oficiu protopresbiterial al Caransebeșului până la termenul de mai sus.

Doritorii de a ocupa acest post sunt poștiți a-se presenta în vre-o Duminică sau sêrbătoare în sânta biserică.

Preferiți vor fi cei ce sunt în stare a conduce corul vocal.

Zăgujeni, din ședința comitetului parohial ținută la 28 August 1894 st. v. 3—3 [63]

Maxim Dalea

not. com. par.

George Popoviciu

preot și președ. com. par.

În conțelegere cu protopresbiterul tractual.

Cereți „Zacherlin,”

care este cel mai sigur mijloc de a știrpi ori ce insecte în cel mai scurt timp. Pentru puterea și folosul Zacherlinului vorbește rezultatul lățirii lui enorme. Zacherlinul nici pe de parte nu se poate înlocui cu alte mijloace contra insectelor.

Cereți totdeauna o sticlă sigilată cu numele **Zacherl**. Toate celelalte sunt imitațiuni nefolositoare.

O sticlă constă: 15, 30, 50 cr., fl. 1 — fl. 2 —;

Cruțătoriu de Zacherlin 30 cr.

Se află de vindut la Domnii:

în Caransebeș: Eperjesy & Fűszfás	în Logoj: A. Schizler și fiul
„ H. Perlfanter și fiul	„ Kőrösy Ladislans
„ H. Rosenfeld.	„ Recht & Schwarz.
„ C. Schwab.	„ A. Schnitzer
„ Francisc Strauss.	„ Alexandru Karl.
„ Carol Ringelsen.	„ R. Morgenstern.
în Nădrag: Árpád Ruoz	„ Németh & Klein.
în Ohaba-Bistra Heinrich Wolf.	„ Trajan P. Bațiu.
în Teregova: Dom. Wegel.	„ L. Vêrtes, farmacia.
	în Hațeg: Béla Issekutz

19 (9—10)